

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Ladislava Hejtmánka a JUDr. Lenky Matyášové ve věci žalobce: **J. M.**, proti žalovanému: **Magistrát města Plzně**, se sídlem v Plzni, náměstí Republiky 1, zastoupen JUDr. Ivanou Čadkovou, advokátkou se sídlem v Plzni, Modřínová 2, **za účasti** osob zúčastněných na řízení: 1) M. M., 2) F. M., v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 12. 2005, č. j. 30 Ca 7/2003 - 88,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 12. 2005, č. j. 30 Ca 7/2003 - 88, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný (dále též jen „stěžovatel“) napadl shora uvedený pravomocný rozsudek krajského soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatele ze dne 18. 11. 2002, č. j. stav/3020/02, rozhodnutí Úřadu městského obvodu Plzeň 4 (dále také jen „stavební úřad“) ze dne 29. 7. 2002, č. j. 350/2002-ÚMO4/Výst-HOL, věc byla vrácena stěžovateli k dalšímu řízení a zároveň bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení mezi účastníky navzájem a náklady řízení osob zúčastněných na řízení. Ve správním řízení bylo pravomocně vydáno dodatečné stavební povolení stavebníkům (osobám zúčastněným na řízení) na stavbu – stavební úpravy, demolice a přístavba rodinného domu čp. 255, D. 11, na pozemcích č. par. 461, 462/1, 462/2 v katastrálním území L.

Stěžovatel napadl rozsudek v celém rozsahu a domáhal se jeho zrušení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. V podané kasační stížnosti vymezil, ač ne výslovně, důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť nesouhlasil s právním názorem krajského soudu.

Konkrétně uvedl, že krajský soud vycházel z předpokladu, že při výstavbě došlo k přerušení stávající kanalizační přípojky. Správní orgány však neměly žádné podklady o tom, že by na pozemku stavebníka vázlo břemeno či jiný právní vztah, který by umožňoval na jeho pozemek či přes něho odvádět jakékoliv vody, naopak všem je známo, že v oblasti výstavby je dostatečná kanalizační síť. Správní orgány tak vycházely z toho, že každý vlastník nemovitosti si likviduje dešťové vody na svém pozemku a neodvádí je na pozemek cizí. Stavebník při výstavbě objevil jakýsi pramen znečištěných vod, který vyvěral pod jeho stavbou, proto učinil opatření, které mělo ochránit stavbu a provedl napojení této vody do vlastní kanalizace. Toto opatření chrání nejen stavbu stavebníka, ale i sousední stavby. Toto opatření i projektová dokumentace splňuje základní požadavky na technické řešení stavby. Stěžovatel nespatřuje nezákonnost v tom, že při místním šetření nebyl na místě samém přítomen žalobce, neboť následně mu bylo umožněno, aby se seznámil se zjištěními a závěry, které z tohoto místního šetření vyplynuly. Správní orgán tato zjištění zachytil na protokolu, přičemž sám nemá důvod jej jakkoliv přerušovat. Je nutné poukázat na to, že mezi sousedy probíhají dlouhodobé spory, což ovlivňuje i postup správních orgánů, které však musí hájit veřejné zájmy, a nikoliv tyto spory rozsoudit.

Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že v případě ohledání nemovitosti je zapotřebí také respektovat ústavně zaručenou ochranu obydlí. Ani stavební či procesní předpisy nemohou donutit účastníka řízení k domovní prohlídce.

Správní orgány posuzovaly stavbu a její vliv na okolí. Jak projekt, tak provedení stavby, odpovídaly příslušným požadavkům. Důvody stavebních závad na objektu žalobce prokázány nebyly, stejně jako podezření, že vlhkost či jiné závady stavby žalobce jsou v souvislosti s předmětnou stavbou. Projektová dokumentace splňovala potřebné náležitosti, proto správní orgány považovaly za prokázané, že lze stavbu dodatečně povolit. Podle názoru stěžovatele nelze v tomto správním řízení o odstranění stavby bez dalšího vyžadovat všechny doklady podle ust. § 62 odst. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“). Stavba musí vyhovovat obecným technickým požadavkům na výstavbu (tedy i ust. § 22 vyhlášky č. 137/1998 Sb.), ale stavba z těchto hledisek posouzena byla. Předmětem řízení je posouzení stavby, o níž je rozhodováno, nikoliv sousední nemovitosti.

Stěžovatel pak uvedl, že nepovažuje za správné, aby o žalobě bylo rozhodnuto po třech letech po nabytí právní moci napadeného správního rozhodnutí, bez ohledu na vývoj konkrétní situace. V dané věci již následovalo kolaudační řízení, napadeným rozsudkem jsou účastníci řízení vystaveni značné nejistotě. Stavba je již kolaudována a užívána, přičemž stavební zákon takovou situaci, kdy je následně zrušeno stavební povolení, ani neřeší.

Žalobce s podanou kasační stížností nesouhlasil. Nejprve vznesl námitku, že k podání kasační stížnosti není správní orgán aktivně legitimován, neboť podle ust. § 117 odst. 3 stavebního zákona je nadřízeným orgánem stavebních úřadů měst a obcí Krajský úřad Plzeňského kraje, a nikoliv odbor stavebněsprávní Magistrátu města Plzně, který je podle ust. § 117 odst. 1 písm. d), e) stavebním úřadem města. Tato úprava vstoupila v účinnost dne 1. 1. 2003 zákonem č. 320/2002 Sb., proto má přednost před ust. § 58 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Proto navrhl podanou kasační stížnost odmítnout, neboť byla podána osobou neoprávněnou.

Správní orgán pak podle názoru žalobce nenamítal nezákonnost napadeného rozhodnutí, ale pouze nedostatek důvodů rozhodnutí krajského soudu.

Žalobce pak věcně nesouhlasil s podanou kasační stížností. Skutečnost, že na pozemku stavebníka, není žádné věcné břemeno, je důsledek uplatňování právního režimu let 1948 – 1990. Tato skutečnost však nemůže odůvodnit porušení ust. § 127 odst. 1 občanského zákoníku. V dané lokalitě existuje kanalizace od roku 1921. Stavebník v době stavebního řízení používal pro odkanalizování žumpu s přepadem do kanalizace. Stavebník při průběhu stavby neobjevil jakýsi pramen znečištěných vod, ale potrubí, které stavebník odkryl na pozemku žalobce ve vzdálenosti 1,5 metru od svého pozemku, čímž neoprávněně zasáhl do vlastnických práv žalobce. Není pravdivé tvrzení, že z tohoto potrubí provedl stavebník odvod do své vlastní kanalizace. Žalobce uvedl, že se nemohl zúčastnit místního ohledání údajného napojení přerušené vnitroblokové kanalizace na stavebníkův odpad, čímž došlo k porušení ust. § 38 odst. 3 správního řádu a následně ust. § 33 odst. 2 správního řádu. Tvrzení stěžovatele o ochraně obydlí je nepatřičné, neboť žalobce byl účastníkem řízení. Navíc podle názoru žalobce vycházel stěžovatel z neúplné dokumentace předložené stavebníkem. Nepodstatným je tvrzení stěžovatele, že předmětem posouzení není skutečnost, zda sousední domy jsou dostatečně chráněny před spodní vodou, nebo zda vlastníci sousedních nemovitostí nesvádějí své vody na cizí pozemek bez vědomí jeho majitele. Jak žalobce uvedl již v předchozí části svého vyjádření, po celou dobu existence domů v této ulici nebyl žádný z nich nikdy ohrožen spodní vodou, dílem díky povaze terénu, dílem díky vnitroblokové kanalizaci. Pokud chtěl stavebník provést svůj záměr a zrušit část vnitroblokové kanalizace, měl se dohodnout se všemi, kdo k ní jsou připojeni.

Žalobce dále uvedl, že stěžovatel neuvádí žádná tvrzení, v nichž by konkrétně napadal závěry soudu tak, aby mohlo být konstatováno, že napadený rozsudek se opírá o nesprávné posouzení právní otázky. Stěžovatel pouze opakuje to, co uváděl již dříve, aniž by polemizoval s právními závěry soudu. Pokud stěžovatel poukazoval na právní ochranu již existujícím právům stavebníka, tak tato práva nemohla vzniknout na základě nesprávného postupu orgánů státní správy. Žalobce souhlasil se stěžovatelem v tom, že stavební zákon ani správní řád neřeší postup orgánů státní správy v situaci, kdy kolaudovaná stavba není stavebně povolena. Pokud se stavebník cítí v nejistotě délkou řízení, pak to bylo z jeho viny a postupem orgánů státní správy.

Osoby zúčastněné na řízení (stavebníci) ve svém vyjádření nejprve popsaly celý průběh jejich záměru na provedení stavby. Pokud žalobce tvrdí, že provedením stavebních prací došlo ke změně vodních poměrů týkajících se jeho nemovitosti, tak tomu tak není, neboť stavba má podlahy garáže pod úroveň sklepů žalobce. Nemůže tak docházet ke vztlínání vody, ale naopak k jejímu poklesu. Nemovitost žalobce vykazuje nedostatečnou údržbu. Činností stavebníka nedošlo k přerušení tzv. vnitroblokové kanalizace, neboť odpadní vody jsou odváděny do veřejné stoky v D. ulici. Celý spor je veden o jakési „koryto“ zřízené k odvádění dešťové vody, které by od roku 1934 nemělo vůbec existovat (v tomto roce došlo k napojení na vnitroblokovou kanalizaci). V tomto roce tak vznikla povinnost i žalobci se na tuto kanalizaci připojit. Až zmíněnou stavbou stavebníci zjistili, že přes jejich pozemek vlastníci sousedních pozemků neoprávněně odvádějí své odpadní vody, aniž by k tomuto pozemku vázlo věcné břemeno či jiné právo. Sám žalobce nemá provedeno řádné odkanalizování své nemovitosti.

Své vyjádření ke kasační stížnosti žalobce doplnil o dvě svá podání, v nichž rozvedl svůj právní názor na to, že správní orgán není oprávněn podat kasační stížnost, neboť takovým orgánem je pouze krajský úřad. Podle jeho názoru nelze v dané věci vycházet ze zákona o obcích, ale obecně ze stavebního zákona.

Osoby zúčastněné na řízení (stavebníci) poté doplnily svá vyjádření v tom směru, že podle jejich názoru byla žaloba podána pouze ze spekulativních důvodů. Částečně se v tomto podání vyjadřují k důvodům, v nichž krajský soud neshledal žalobu důvodnou. Stavebníci nesouhlasili se závěrem krajského soudu, že v dané věci by se mělo jednat o kanalizační přípojku, která je funkční a slouží k odvádění zejména dešťových vod do kanalizace. Jedná se pouze o jakési torzo starého kanalizačního potrubí. Stavebníky překopnutá kanalizační stoka nikdy nebyla ani není přerušena. Překopnutou kanalizační přípojku stavebníci vyčistili a vytékávající splašky přečerpávali do své kanalizační přípojky a následně provedli její napojení na kanalizační potrubí stavby. Pokud stavebníci odmítli vpustit žalobce na svůj pozemek, využili tak pouze svého práva. Existence kanalizační přípojky na pozemku stavebníků nebyla nikomu známa, proto došlo k jejímu přerušení.

Napadeným rozsudkem (rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 12. 2005, č. j. 30 Ca 7/2003 - 88) bylo zrušeno shora uvedené rozhodnutí žalovaného i stavebního úřadu, a bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení mezi účastníky navzájem a osob zúčastněných na řízení. V odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud uvedl, že shledal částečně důvodnou žalobu, a z těchto důvodů správní rozhodnutí zrušil, u části žalobních bodů dospěl k závěru, že jsou důvodné, nicméně toto zjištění nemá vliv na zákonnost napadeného správního rozhodnutí, a částečně neshledal část žalobních bodů důvodnou. Krajský soud dospěl k závěru, že vydáním správního rozhodnutí došlo k porušení ust. § 62 odst. 1 písm. b) stavebního zákona v rozsahu porušení povinností posoudit vliv stavby podle ust. § 22 odst. 1 písm. e), f) a g) vyhlášky č. 137/1998 Sb., konkrétně v tom, že nebyl posouzen vliv stavby na znečištění vzduchu a půdy, stejně jako vliv stavby na výskyt vlhkosti ve stavebních konstrukcích nebo na povrchu stavebních konstrukcí uvnitř staveb. Z napadeného správního rozhodnutí nelze zjistit, zda a případně jakým způsobem se projevuje přerušení stávající kanalizační přípojky na znečištění půdy a na výskytu vlhkosti na povrchu a ve stavebních konstrukcích stavby stavebníka. Rovněž nebyl posouzen vliv stavby na okolí z hlediska dostatečnosti zneškodňování odpadních vod, kouře, tuhých nebo kapalných odpadů. V této souvislosti dále krajský soud uznal za důvodnou žalobní námitku, že při místním šetření stavebník odmítl vstup žalobci na svůj pozemek. Pokud bylo žalobci upřeno právo účastnit se místního šetření (ust. § 38 odst. 1, 3 správního řádu), nelze k výsledku takového místního šetření přihlížet. Skutkový stav jinak zjištěn nebyl (tedy zda a jakým způsobem dnes odpad z pozemku žalobce kanalizací protéká). Důvodnou pak shledal i žalobní bod, v němž žalobce uváděl, že správní orgány bez odůvodnění zamítly jeho námitku ve správním řízení týkající se podmáčení základů na statiku nosných konstrukcí. Žalovaný se nedostatečně zabýval posouzením souladu dokumentace s ust. § 62 odst. 1 písm. b) stavebního zákona a s ust. § 22 odst. 1 písm. e), f) a g) vyhlášky č. 137/1998 Sb. Krajský soud pak částečně shledal důvodným i žalobní bod, v němž žalobce namítal, že kanalizační přípojka byla stavebnímu úřadu známa. Podle názoru krajského soudu je existence této stavby (kanalizační přípojky) prokázanou skutečností, ze které byly správní orgány povinny v rozhodnutí vycházet. Výzva žalobci, aby po rozhodnutí věci existenci kanalizační přípojky, je tak šikanózním opatřením. Pokud žalovaný existenci této přípojky nebral v potaz při hodnocení vlivu na novou stavbu z hlediska ust. § 62 odst. 1 písm. b) stavebního zákona a ust. § 22 odst. 1 písm. e), f) a g) vyhlášky č. 137/1998 Sb., je tento žalobní bod důvodný.

Krajský soud pak za důvodné uznal další část žalobních bodů, uvedl však, že tato skutečnost nemá žádný vliv na zákonnost napadeného správního rozhodnutí. Ostatní žalobní body považoval za nedůvodné. S ohledem na skutečnost, že pro správní orgán je závazný ten právní názor soudu, v němž je spatřována důvodnost žaloby a pro niž je správní rozhodnutí zrušeno, nikoliv tedy sice důvodné žalobní námitky, které však vztah k rozsudečnému výroku nemají, stejně jako nedůvodné žalobní body, a s ohledem na skutečnost, že kasační stížnost podal žalovaný (tedy správní orgán), a nikoliv žalobce, nemá již s ohledem na procesní ekonomii důvod uvádět další rozhodovací důvody krajského soudu ve vztahu k těm částem zjištění, která kasační stížností nebyla napadena.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (ust. § 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), důvodnost podané kasační stížnosti posoudil takto.

Vzhledem k žalobcem vznesené námitce nepřipustnosti kasační stížnosti z hlediska pravomoci žalovaného, se Nejvyšší správní soud musí nejprve vypořádat s tím, zda je žalobce oprávněn v řízení o kasační stížnosti žalovaného takovou námitku oprávněn vznášet. Z podané žaloby Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce v řízení před krajským soudem tuto námitku nevznášel, proto se k ní nevyjadřoval ani krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku. Obecně Nejvyšší správní soud zastává názor, že účastník řízení nemůže samostatně uplatnit námitku proti napadenému rozsudku, když proti němu nepodal opravný prostředek – kasační stížnost. Žalobce tak obecně nemá žádné veřejné subjektivní právo, aby tato jeho námitka byla projednána, neboť proti napadenému rozsudku nebrojil kasační stížností, kde by jí jedině mohl uplatnit. Proto z obecného hlediska by se Nejvyšší správní soud nemohl nijak k takové námitce vyjadřovat.

V tomto konkrétním případě však Nejvyšší správní soud zastává názor, že žalobcem uplatněné tvrzení (ač se nejedná o jeho opravný prostředek) je nutné posoudit z hlediska možného zatížení řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, nebo v případě, kdy by jí Nejvyšší správní soud uznal za důvodnou, by se jednalo o nicotné rozhodnutí správního orgánu (ust. § 109 odst. 3 s. ř. s.). K těmto vadám musí Nejvyšší správní soud přihlídnout ze své úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud se tedy nejprve zabýval pravomocí žalovaného vydat napadené správní rozhodnutí a tím i podat kasační stížnost. Nejvyšší správní soud vychází pak i z toho názoru, že pokud žalovaného v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu určuje přímo zákon - tedy soudní řád správní ve svém ust. § 69, musí být v případě zpochybněné pravomoci tohoto správního orgánu tato otázka závazně vyřešena.

Napadené správní rozhodnutí bylo vydáno dne 18.11.2002, proto je nutné při posouzení pravomoci Magistrátu města Plzně vydat toto rozhodnutí vycházet z právní úpravy v té době účinné.

Podle ust. § 117 odst. 1 stavebního zákona, ve znění účinném do 31.12.2002, stavebními úřady jsou a) okresní úřady, b) hlavní město Praha a jeho obvody a části určené statutem, c) územně členěná statutární města a jejich obvody a části určené statutem, d) ostatní města a obce, které vykonávaly působnost stavebního úřadu ke dni 31. prosince 1997 nebo byla jejich působnost k tomuto datu schválena.

Podle ust. § 117 odst. 3 stavebního zákona, okresní úřad je nadřízeným správním orgánem stavebních úřadů měst a obcí.

Podle ust. § 4 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění účinném do 31. 12. 2002 (dále jen „zákon o obcích“), statutárními městy jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná a Mladá Boleslav. Podle odst. 2 cit. ust. území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Územně členěná statutární města uspořádají své vnitřní poměry ve věcech správy města obecně závaznou vyhláškou (statutem).

Podle ust. § 15a zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, ve znění účinném do 31. 12. 2002 (dále jen „zákon o okresních úřadech“), v okresech Brno-město, Ostrava-město a Plzeň-město a v hlavním městě Praze vykonávají působnost okresních úřadů tato města, s výjimkou působnosti podle § 5 odst. 1 a 2 zákona České národní rady č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, kterou pro město Brno, Ostravu a Plzeň a hlavní město Prahu vykonává Ministerstvo financí. Působnost přednosta okresního úřadu vykonávají v těchto městech jejich primátoři, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

Podle ust. § 58 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2002, odvolacím orgánem je správní orgán nejbližší vyššího stupně nadřízený správnímu orgánu, který napadené rozhodnutí vydal.

V dané věci je tak nutné vycházet z toho, že Plzeň je a v době vydání napadeného rozhodnutí byla statutárním městem. V okrese Plzeň-město působnost okresního úřadu vykonávalo toto město, okresní úřad zde zřízen nebyl. Působnost nadřízeného správního orgánu tak vykonávalo město Plzeň, neboť v okrese Plzeň-město nebyl zřízen okresní úřad a zákon o okresních úřadech tuto působnost výslovně svěřoval statutárnímu městu Plzeň. Pokud tedy statutární město Plzeň svým orgánem rozhodovalo jako odvolací orgán ve věcech stavebního zákona, činilo tak v souladu se shora uvedenou právní úpravou, a pro takové rozhodování bylo nadáno příslušnou pravomocí.

Proto v dané věci napadené správní rozhodnutí vydal příslušný správní orgán – tím byl orgán statutárního města Plzeň. Vzhledem ke skutečnosti, že tento orgán výslovně nebyl okresním úřadem, jak bylo shora uvedeno, nemůže se jej dotknout dnem 31. 12. 2002 nabytí účinnosti zákona č. 320/2002 Sb., konkrétně jeho část sedmdesátá (článek LXX, oddíl 13), který působnost okresních úřadů ve stavebním řízení výslovně převedl na krajský úřad. Proto nemohlo dojít k přechodu působnosti na krajský úřad, a proto je i nadále orgán statutárního města Plzeň oprávněn vystupovat v řízení jako žalovaný (srov. již zmiňované ust. § 69 soudního řádu správního).

K argumentaci stěžovatele nabytím účinnosti zákona č. 320/2002 Sb. pak Nejvyšší správní soud pouze pro úplnost uvádí, že tento zákon nezrušil zákon č. 425/1990 Sb., proto je nutné při právní argumentaci nadále z tohoto zákona vycházet. Zákon č. 320/2002 Sb. pouze reagoval na ukončení činnosti okresních úřadů (tedy upravil zejména podmínky pro přechod působnosti okresních úřadů na úřady jiné).

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že napadené správní rozhodnutí vydal správní orgán v mezích své zákonné pravomoci, a že kasační stížnost byla rovněž podána tímto orgánem v mezích jeho pravomoci. Proto nesdílí názor žalobce, že kasační stížnosti byla

podána osobou zjevně neoprávněnou a bylo by jí namíste odmítnout podle ust. § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. za použití ust. § 120 s. ř. s.

K samotnému věcnému přezkoumání kasační stížnosti stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí následující.

V první části kasační stížnosti stěžovatel uváděl, že krajský soud vycházel z toho, že při výstavbě došlo k přerušení kanalizační přípojky, ač správní orgány neměly žádné podklady o tom, že na pozemku stavebníka vázne věcné břemeno či jiné právo, a že přerušená kanalizační přípojka nebyla v řízení prokázána. Stěžovatel uváděl, že vycházel z toho, že každý vlastník nemovitosti si likviduje dešťové vody sám a není oprávněn je odvádět na pozemek cizí, zvláště pokud je povinen využívat kanalizační síť.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatel nesprávně zjistil skutkový stav, neboť z napadeného rozhodnutí nelze zjistit, zda a případně jakým způsobem se projevuje přerušení stávající kanalizační přípojky na znečištění půdy a na výskytu vlhkosti na povrchu a ve stavebních konstrukcích stavebníka.

Nejvyšší správní soud nepovažuje právní názor krajského soudu za správný. Zejména je nutné upozornit, že krajský soud může přezkoumávat napadené rozhodnutí v subjektivním rozsahu napadeného žalobou, jinými slovy řečeno tedy to, kde žalobce tvrdí, že mu vzniká újma na jeho právech. Krajský soud nemůže nad rámec takto subjektivně vymezené žalobní legitimace důvodně přezkoumávat to, zda povolovaná stavba zasahuje do práv někoho jiného (zde vlhkost na povrchu a ve stavebních konstrukcích stavebníka), neboť stavebník správní rozhodnutí nenapadal a krajský soud tak nemá pravomoc ve vztahu k němu a jeho právům takové rozhodnutí přezkoumávat.

Důvodným je však zejména názor stěžovatele, že krajský soud pochybil, když při rozhodování vyšel z toho, že stavebníkem přerušená „vnitrobloková“ kanalizace byla v době provádění stavby stavebníkovi známa. Z obsahu spisu (srovnej náčrtu a doklady připojené stavebníkem k žádosti o stavební povolení ze dne 17. 1. 2000) i odůvodnění napadeného rozhodnutí je patrné, že tato „vnitrobloková“ kanalizace je jakousi neevidovanou stokou (srov. odůvodnění napadeného rozhodnutí i náčrtu kanalizační přípojky), o níž probíhá samostatné správní řízení. Proto stěžovatel tyto námitky žalobce zamítl, přičemž s takovým postupem správního orgánu lze souhlasit.

Je tedy v dané věci patrné, že přípojka, kterou stavebník svou činností poškodil či přerušil, vůbec nebyla vedena jako právem povolená kanalizace a odvodnění dešťových vod z příslušných pozemků, a proto nelze klást stěžovateli k tíži, že k takové přípojce nepřihlížel v rámci ověřování dokumentace pro stavební řízení /ust. § 62 odst. 1 písm. b) stavebního zákona/. Pokud takový svod vody, ať jej již účastníci nazývají jakkoliv, neměl právní režim, který by jej umožňoval (ať ve smyslu soukromoprávním jako věcné břemeno, tak i ve smyslu veřejnoprávním), pak nijak nepochybil, když při ověřování dokumentace k němu nepřihlížel, neboť mu tato skutečnost nemohla být známa. Pokud správní orgány ověřily tuto dokumentaci tak, že stavebník odpadní vody bude likvidovat odvodem do povolené kanalizace, což považovaly za dostatečné, neboť o svodu pod pozemkem stavebníka nemohly být informovány, pak postupovaly v souladu se zákonem. Krajský soud tak nemůže zavázat správní orgány, aby tuto dokumentaci posoudily ve smyslu existence něčeho (zde svodu odpadních vod, ačkoliv od roku 1933 zde existuje betonová stoka, která

byla v příslušné dokumentaci zakreslena), co zde nemá právně existovat a o čemž neměly v době rozhodování povědomost.

Proto Nejvyšší správní soud tuto část kasační stížnosti považuje za důvodnou, neboť krajský soud při hodnocení této žalobní námítky z těchto skutečností nevycházel.

V další části kasační stížnosti stěžovatel nesouhlasil s tím, že by byl porušen správní řád při místním ohledání, jemuž nebyl přítomen žalobce. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že k výsledku tohoto místního ohledání nelze pro tuto procesní vadu přihlížet, přičemž z žádného důkazního prostředku nebylo zjištěno, zda a jakým způsobem dnes odpad z pozemku žalobce kanalizací protéká.

Nejvyšší správní soud s celým takovým posouzením nesouhlasí. Ačkoliv je právem každého účastníka řízení účastnit se místního ohledání podle ust. § 38 odst. 3 správního řádu, s čímž Nejvyšší správní soud souhlasí (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu publikované pod č. 745/2006 Sb. NSS), nelze již však souhlasit s tím, že by toto místní ohledání bylo jediným důkazním prostředkem, který by prokazoval právně významné skutečnosti pro rozhodnutí, a že správní orgány z jiného důkazního prostředku nevycházely. Takové hodnocení je prozatím předčasné, příliš zjednodušující a nebere v potaz zejména povahu řízení samotného, projektovou dokumentaci stavby i povahu správního rozhodnutí.

Ačkoliv se v daném případě sice jednalo o řízení o odstranění stavby, výsledkem tohoto řízení je vydání dodatečného stavebního povolení. Povaha takového rozhodnutí, i když je označeno jako dodatečné, je v právní sféře stavebního práva stále stavebním povolením. Při vymezení skutečností, které stavební úřad před vydáním stavebního povolení zkoumá a hodnotí, je tak nutné vycházet z toho, že se sice většinou posuzuje stavba již započatá či dokončená, stále se však jedná o stavební povolení, a v tomto rámci musí stavební úřad postupovat. Pokud by stavební úřad posuzoval již při tomto řízení skutečnosti, které vznikly až při provádění stavby a které svou povahou patří do kolaudačního řízení, takový postup by podle názoru Nejvyššího správního soudu nebyl správný. Jak několikrát uvedl krajský soud, ve stavebním řízení stavební úřad přezkoumává dokumentaci (srov. ust. § 62 odst. 1 stavebního zákona). Pokud se určitá skutečnost vyskytne až při provádění stavby, a v dokumentaci nemohla být zanesena, nemůže stavební úřad ve stavebním povolení k takové skutečnosti přihlížet, neboť to je právně významná skutečnost až při kolaudačním řízení (pokud by se nejednalo o změnu stavby samotné podle ust. § 68 stavebního zákona, nicméně tato změna stavby je samostatným správním řízením odlišným od samotného původního stavebního řízení, a tedy i řízení o odstranění stavby).

Ze shora uvedených důvodů tak Nejvyšší správní soud považuje za částečně důvodnou i tuto část kasační stížnosti, aniž by se však cele ztotožňoval s celou argumentací stěžovatele. Podle názoru Nejvyššího správního soudu místní ohledání nemohlo sloužit ke zjištění skutečností, které jsou významné pro posuzování podle ust. § 62 odst. 1 stavebního zákona, neboť zde byly zjišťovány skutečnosti, které nesouvisely s projektovou dokumentací, ale vyskytly se v průběhu stavby. Jak bylo shora uvedeno, k takové skutečnosti však nemůže stavební úřad přihlížet, neboť tato skutečnost se v řízení o vydání stavebního povolení nehodnotí.

Nejvyšší správní soud pak pro úplnost dodává, že právo být přítomen u místního ohledání podle ust. § 38 odst. 3 správního řádu má účastník řízení. Pokud je mu v obecné rovině toto právo upřeno, nelze takový důkaz považovat za důkaz provedený procesně

korektním způsobem. To však neznamená, že předmětnou skutečnost nelze prokázat jinak – a to ať vyzváním účastníkům řízení, aby skutečnost, kterou uplatňují nebo se jí brání, prokázali jinak, nebo ji správní orgán sám musí prokázat jinými důkazními prostředky (listiny, znalecká zkoumání apod.). V tomto případě bylo při místním ohledání zjištěno něco, co svou povahou do posouzení vydání stavebního povolení nenáleží, a proto pokud došlo k porušení procesních práv účastníka řízení, na samotné správní rozhodnutí a jeho zákonnost to nemůže mít žádný vliv.

Nejvyšší správní soud pak nad rámec stížních bodů uvádí, že odůvodnění napadeného rozsudku je v otázce povědomosti o existenci kanalizační přípojky (str. 9 odůvodnění) nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Krajský soud uvedl, že existence této stavby je prokázanou skutečností, aniž by však rozebral, o kterou konkrétní stavbu se jedná (zda o zakreslenou kanalizační přípojku v dokumentaci, či potrubí, které se nacházelo na pozemku stavebníka), a aniž by uvedl, z čeho by měla plynout povědomost stavebního úřadu o této stavbě.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, když částečně z úřední povinnosti zjistil, že odůvodnění napadeného rozsudku je nepřezkoumatelné (ust. § 109 odst. 3 s. ř. s.), proto tento rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (ust. § 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je krajský soud právním názorem Nejvyššího správního soudu vázán (ust. § 110 odst. 3 s. ř. s.). V tomto dalším řízení krajský soud znovu posoudí, jakou povahu měla stoka, kterou stavebník při provádění stavby odkryl na svém pozemku, zda se jednalo o stavbu povolenou či nikoliv, a zejména jaký význam má zjištění takové skutečnosti pro samotné dodatečné stavební povolení z hlediska ust. § 62 odst. 1 stavebního zákona. Znovu musí zcela konkrétně posoudit, jaké skutečnosti významné pro rozhodnutí samotné vyplynuly z místního ohledání, a zda tedy porušení procesních práv žalobce mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci. Konečně pak krajský soud musí lépe odůvodnit svůj závěr, že v případě přerušení stoky činností stavebníka se skutečně jednalo o kanalizační přípojku, o níž musel vědět stavební úřad, a z čeho takové zjištění konkrétně plyne.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (ust. § 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu